

MEMO

ÜRITUSE PEALKIRI Ümarlaud "Kuidas integreerida sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenuseid laste vaimse tervise toetamiseks?"

TOIMUMISE AEG 15.06.2018 kell 10.00-13.00

TOIMUMISE KOHT Laste Vaimse Tervise Keskuse suur saal, Tervise 28 Tallinn.

TEEMAD:

Ajakava :

9.45 Kogunemine

10.00 Sissejuhatus ja esinejate tutvustus, avasõnad VATEK-i esindajalt

10.10 „Saagu Valguse mudeli tutvustus“

Anniki Lai, SA Saagu Valgus

10.30 „Miks on vaja muuta teenuse korraldust“

Gabriela Roos, Sotsiaalministeerium

11.00 „Lastepsühhiaatri kogemus eri valdkonna teenuste integreerimisel“

Anne Kleinberg, LVTK

11.30 Kohvipaus koos vahepalaga

12.00 „Võimalused, vajadused ja väljakutsed kooli tervishoius“

Kädi Lepp, SA Tallinna Koolitervishoid

12.30 „Perekeskuse tutvustus“

Kannike Suurhans, Tallinna perekeskus

ARUTELU

Küsimus: olen ise paarisuhteterapeut ning koolitaja. Vähe pööratakse tähelepanu sellele, milline on paarisuhe. Laps on perekonnas nagu svamm, kes õpib elu nägema selle järgi mida tema pere teeb. Kui me räägime ennetusest, siis tuleks näha perekonda ja toimetulekus ennetavalt. Valikus võiks olla ka paarisuhte programm. Prep on tõenduspõhine programm ning see võiks kuuluda ka loodavatesse perekeskustesse, sest aitaks läbi ennetuse lapsi.

Kannike Suurhans: perekeskustesse saab sisse osta pereteraapiaid, kus vanemad käivad.

Vanemlusprogramm „Imelised aastad“ on alles esimene programm ja selle kohta alles õpitakse ja selle kohta pole täpseid uuringuid.

Küsimus: pereteraapias pole võimalik vanematele anda hariduslikku poolt. Prep programmil on olemas vanematele ka hariduslik pool.

Signe Riisalo: teraapia on spetsiifilisem ja kulukam. Küsimus Annikale, kuidas paariteraapia teie mudeliga haakub?

Annika Lai: meie oleme paariteraapia pakkumisele mõelnud küll. Hetkel on kirjas miinimumpakett ja sinna saab lisada veel erinevaid teenuseid.

Küsimus: kas Prep on Eestis tõenduspõhine ja uuritud

Vastus saalist: jah, kaks aastat tagasi on tehtud uuring ja esitatud Sotsiaalministeeriumisse ning selle kohta tehti ka avalik ettekanne konverentsil. Need pered, kes läbisid Prepi, nende ärevuse ja depressiivsuse näitajad alanesid ja Prep toetas nende vaimset tervist. Antud informatsioon on leitav ka Prepi kodulehelt.

Saalist: kuna ma ise töötan antud teemaga, siis soovin sellele tähelepanu pöörata

Signe Riisalo: väga õige, tulebki tähelepanu pöörata

Küsimus: kas perekeskustes tegeletakse kriisiga või tegeletakse kriisijärgselt? Ütlesite, et toetada tuleb juba kõhus olevat last ja pakutakse rasedusaegset abi.

Anniki Lai: ainuüksi meie ei tee seda tööd. Ämmaemandad teevad selles osas tõhusat tööd ning nad ei tee tööd vaid tervise aspektist vaid ka sotsiaalsest. Lisaks on toeks raseduskriisinõustajad. Eelmisel nädalal oli ämmaemandate ühinguga kohtumine, kus ämmaemandad pakkusid välja et nad läheksid ja teeksid koolis ennetustööd ja annaksid loenguid. Kui meile tuleb info lapseootel naisest ja pereoludest mis sekkumist vajavad, siis on nad meie kliendid. Tulgu see informatsioon ämmaemanda, töökaaslase vms juurest.

Küsimus: Kas tunnete, et teie teenused katavad Tallinna linna vajadused ära?

Kannike Suurhans: Sellega on nii ja na. Toetavat pereteenust võiks rohkem pakkuda, aga siis võib hakata meie töö dubleerima lastekaitse spetsialistide ja sotsiaaltöötajate tööd. Järjekord on igale meie poolt pakutavale teenusele väljaarvatud päevakeskusele. Puudega lapsed on ka pikas järjekorras, et saada endale tugiisikut. Koostöö teiste teenuste ja asutustega on juhtumipõhine. Tunneme puudust strateegilisemast koostööst näiteks planeerimise faasis ja eelarve osas.

Küsimus: kui paljud inimesed tulevad teie juurde ise, kui paljud suunab lastekaiste?

Kannike Suurhans: psühholoogid ja lastekaitse suunab 5% lastest, ülejäänud pöörduvad ise

Signe Riisalo: Juhtumipõhine koostöö ei ole integreerumine. See on võrgustikutöö ja seadusest tulenevalt ka kohustuslik. Integreerumine tähendab seda, et võikski näha, et reaalsesse ühte asutusse koonduvad erinevad asutused ja teenusepakkujad. Nende rahastus võib tulla erinevatest kohtadest, aga me ajame taga seda, et teenuste pakkumine oleks süsteemsem. Koostöö vajab alati parandamist ja suhteid on võimalik alati tihedamaks saada.

Küsimus: ütlesite, et 100 tugiisikut oleks veel vaja, mille taga see on, et neid ei ole?

Kannike Suurhans: raha taga tõenäoliselt ei ole. Võib-olla järgmine aasta samal ajal vastan midagi muud, aga praegu ütlen, et ühel hetkel saavad inimesed otsa kes on nõus tugiisikud olema. Tugiisikuks olemise tingimused ei ole motiveerivad. Eelmine aasta oli tööl 300 inimest, selle aasta lõpuks on neid rohkem. Personalivärbamine on selles osas pidev probleem. Osad tugiisikud on pühendunud ja püsivad, teised aga mitte.

Küsimus: kuidas te otsite tugiisikuid?

Kannike Suurhans: CV Online kaudu, sotsiaalmeedias Facebook, sotsiaalmeedia Facebooki erinevatest gruppidest, koolidest. Ülikoolidest väga ei otsi.

Saalist: Kasvatan raske puudega last ning kolm aastat olen tugiisiku ootel. Kommentaariks ütlen, et Tallinnas on olukord parem ja tugiisikut leida on lihtsam kui maapiirkonnas. Kui isik kes soovib tulla tugiisikuks saab teada, et ta ei saagi tugiisikuks olemise ajal endale ravikindlustust, siis ta loobub sellest kohast. Kui kohalikud omavalitsused ei panusta, siis tugiisik jääbki ravikindlustusest ilma. See on põhjus miks meie pere ei ole saanud endale tugiisikut.

Vastus saalist: Kohalikud omavalitsused peavad korraldama viiteteist erinevat teenust. Osadele neist on esitatud spetsiifilisemad nõuded. See mis puudutab töösuhet, siis asendushoolduse puhul on olemas regulatsioonid, muude teenuste korral on kohaliku omavalitsuse enda otsustada, kuidas nad korraldavad.

Näiteks on võimalik teha seda hallatava asutuse kaudu kuid see võib tunduda ebakindel asutusele. Käsundusleping on käepärane aga teenuse osutajale ehk tugiisikule pole see hea, sest siis puudub tal sotsiaalne garantii ja on teadmatust tuleviku ja kindla sissetuleku osas. Peame jõudma sinna, et sotsiaalteenuste osutajas on väärtustatud ja need teenused on tagatud.

Kannike Suurhans: Alati on mahtude suurus küsimus. Lepingulise suhte puhul tõuseks teenuse hind. Nii linna kui ka Euroopa rahastusega on teenuse jaoks raha kokku 1,4miljonit. See võib tähendada teistmoodi järjekorra tekkimist.

Signe Riisalo: Praegu on 10 miljonit eurot nähtud ette lapsehoiu ja tugiteenuste jaoks kokku. Rahalist ressursi enamikel KOVIDel on, aga ei ole inimressursi. Töö on spetsiifiline ja kõik inimesed seetõttu ei sobi.

Saalist: mida rohkem on inimesi, seda lihtsam on tugiisikut leida, hajaasustusega piirkondades on inimest leida raskem

Signe Riisalo: Pigem tuleks kasutada kogukonna ressursi, näiteks kaasata inimesed, kes on töölt koju jäänud, kellel endal on kogemus oma puudega lapsega, isikud kellel on pedagoogi haridus aga ei tööta hetkel, isikud kes on pensionil ja on nõus kõrval külas käima. Neid inimesi tuleb otsida. Sama on ka hooldusperedega.

Saalist: kui tugiisikuks võiks määrata ka oma pereliikme oleks lihtsam tugiisikuid leida

Signe Riisalo: vanem või vanavanem ei saa olla tugiisikuks, muid piire seadus ei pane. See on seotud ülalpidamiskohustusega mis vanematel ja vanavanematel seadusest tulenevalt on ning seetõttu neid reaalset teenuseosutajaga siduda ei saa. See on teine roll kui vanavanem toetab lapselapse kasvatamist.

Saalist: Sellest võiks mööda vaadata juhul kui pereliige on professionaalne teenuse pakkuja

Signe Riisalo: Kui vanavanem on läbinud professionaalse koolituse ja pakubki tugiisiku teenust, siis on see võimalik, et saaks olla oma lapselapse tugiisikuks. See tähendab aga seda, et tuleb olla tugiisikuks ka teistele lastele kui vaid oma lapselapsele. Ei ole nii, et läbitakse koolitus ja siis ollakse vaid nõus oma lapselapsele teenust pakkuma. Me näeme, et järelevalvet sellisel kohal on vaja ning on inimesi, kes üritavad petta. Kuidagi peab süsteemi kontrollima ning pere ja teenuseosutaja lahus hoidma.

Kannike Suurhans: see on teema mis on Haridusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi valdkondade koostöös. Koolis oma teenusena annaks ka õpilasele tugiisiku teenust korraldada. Teenusena on seda keerulisem ja konfliktsem korraldada, sest siis teenuseosutaja väljast poolt tulnud võõra isikuna ei saa öelda kuidas tugiisik või õpetaja oleks pidanud käituma

Signe Riisalo: koolitundides saab kasutada abiõpetajaid. Innove näeb, et abiõpetajaid võiks suuremal määral rakendada. Üritatakse jõuda sinna, et tugiisik oleks lapsel siis kui ta ei ole haridusasutuses. Abiõpetaja oskab last õppeprotsessis aidata, tugiisik ei pruugi seda osata.

Saalist: väikeklassi õpetajad ei pea vastu, nad on ühe aasta ning siis lähevad ära, kuigi neil on klassis vaid kaks või kolm last.

Signe Riisalo: väikeklasside õpetajad saavad kaasata abiõpetajad spetsiifiliste lastele juurde, et klassis õpirahu tekitada. Tugiisik ei oleks vast nii hea lahendus sel puhul. Kui õpetaja läbi põleb tuleb otsida küsimusele vastuseid mujalt. Kas puudulik on ettevalmistus, käepärased meetodid, motivatsioon või tingimused üldiselt. Ainult raskete laste ja tugiisikute kaela veeretada seda, et väikeklasside õpetajad kiiresti läbi põlevad on liiga lihtne, ma usun et need põhjused on komplitseeritumad.